

Raadsvoorstel

Zaaknummer	Z21-021885
Onderwerp:	Concept-Beleidskader "Zonne-en Windenergie gemeente Roerdalen 2021-2030"
Datum:	11 mei 2021
Indiener agendapunt:	College van Burgemeester en wethouders Roerdalen
Portefeuillehouder:	A.C.A.G. Smits
Gevraagd besluit:	<ol style="list-style-type: none">1. Kennis te nemen van het doorlopen participatietraject als onderdeel van de beleidsvorming van het Beleidskader "Zonne- en Windenergie gemeente Roerdalen 2021-2030";2. De ambitie vast te stellen minimaal 70% van het elektriciteitsverbruik in Roerdalen in 2030 duurzaam op te wekken;3. Het beleidskader "Zonne-en Windenergie gemeente Roerdalen 2021-2030" vast te stellen.
Bijlage(n):	<ol style="list-style-type: none">1. Uitkomsten participatietraject bij de ontwikkeling van het beleidskader "Zonne- en wind energie gemeente Roerdalen 2021-2030".2. Concept- Raadsbesluit Beleidskader "Zonne- en Wind energie gemeente Roerdalen 2021-2030".3. Concept-beleidskader "Zonne-en Wind energie gemeente Roerdalen 2021-2030".

Inleiding, aanleiding en doelstelling

Het klimaat verandert en de effecten van klimaatverandering zijn ook in Roerdalen waarneembaar. Het energiegebruik is één van de belangrijkste oorzaken van de klimaatverandering. Inzetten op energiebesparing en duurzame energie is van groot belang voor het milieu en het leef- en woonklimaat in de gemeente Roerdalen. Door gebruik te maken van duurzame energie verminderen we de uitstoot van CO₂ en andere vervuilende stoffen en maken we Roerdalen duurzamer.

Op 19 september 2019 is het "Actieplan Duurzame Energie gemeente Roerdalen 2019-2022" in uw gemeenteraad behandeld. In het actieplan heeft Roerdalen de ambitie uitgesproken om in 2030 49% minder CO₂ uit te stoten en een bijna volledig terug gedrongen CO₂ uitstoot in 2050 (95%).

In het Actieplan zijn activiteiten opgenomen die de energietransitie in Roerdalen concreet in beweging zetten. Door het gemeentelijk vastgoed verder te isoleren en LED-verlichting aan te brengen in de openbare ruimte bijvoorbeeld. Tegelijk is een breder fundament nodig om de volgende stappen te kunnen zetten. Het opwekken van duurzame energie is daar één van de belangrijkste van. Op basis van een afgewogen beleidskader kunnen de volgende stappen en

investeringen gezet worden. Het beleidskader geeft richting aan de gebieden waar we ruimte geven aan duurzame energie en onder welke voorwaarden.

In dit beleidskader geven we de hoofdrichting van ons beleid en onze opgave tot 2030 aan. Onderdeel daarvan is de omvang in duurzaam op te wekken energie. We sluiten daarvoor aan bij het Klimaatakkoord. Het nationale Klimaatakkoord is een uitwerking van de Klimaatwet. Daarin staat voor het onderdeel 'Afspraken voor Elektriciteit' dat in 2030 70% van het elektriciteitsverbruik uit hernieuwbare bronnen komt. Voor Roerdalen komt dit (gezien de huidige prognose) neer op 230 TJ aan op te wekken duurzame energie, wat gelijk staat aan circa 75 hectare aan zon.

Met het beleidskader geven we eerst ruimte aan zonnevelden. Omdat we vanuit voorbeelden en ervaringen in de regio grip en regie kunnen voeren op deze aanpak en de ruimtelijke impact te overzien is. Voor wind is de impact aanzienlijk groter en hebben we behoefte aan meer grip op de te voeren regie als gemeente. Daarom bieden we met dit beleidskader nog geen ruimte voor de ontwikkeling van windenergie. Nadat dit beleidskader is vastgesteld door u beginnen we met het proces wind. Waarbij de eerste vraag is; óf het wenselijk is dat binnen de gemeentegrenzen van Roerdalen windmolens zullen verrijzen. Daarna komen de vragen over "hoeveel" en "waar".

Om invulling te geven aan de opgave om 70% duurzaam op te wekken, gaan we in de volgende stappen concreet met initiatieven aan de slag. Daarvoor zullen we nadere voorwaarden opstellen en operationaliseren tot een beoordelingsmatrix. Initiatiefnemers kunnen zich melden en met de best scorende initiatieven wordt het vervolgproces richting verdere planvorming en realisatie ingezet. De voorwaarden zullen zich richten op ruimtelijke kwaliteit, landschappelijke inpassing, lokaal draagvlak en eigenaarschap en meerwaarde voor de samenleving. U wordt betrokken worden bij de totstandkoming, het college stelt de beoordelingsmatrix vast.

Bevoegdheid

De wettelijke bevoegdheid om kaderstellend beleid vast te stellen ligt bij de gemeenteraad. De uitvoering ervan ligt bij het college.

Reden besluit

We willen als gemeente onze verantwoordelijkheid nemen en onze bijdrage leveren aan de energie-transitie. 2030 is een belangrijk pijlmoment om de balans op te maken. Om onze doelstellingen te behalen is het nodig om de uitvoering ter hand te gaan nemen. Met de ontwikkeling van het zonnepark op de stort in Montfort is die uitvoering met stakeholders al opgestart.

We geven hier nu een vervolg aan. Ook omdat onze inwoners en externe partijen met initiatieven komen, die een bijdrage kunnen leveren aan onze opgave. We pakken die handschoen graag samen op, waarmee onze inwoners mee profiteren van de voordelen en we scherp oog blijven

houden voor de ruimtelijke kwaliteit van onze gemeente. Zonder beleidskader kunnen we geen richting geven aan onze opgave. We werken op dit moment ook aan het stimuleringsbeleid voor zon op dak, maar alleen daarmee schieten we tekort om onze doelstellingen te halen. Ten slotte doen we met dit beleid ook recht aan de afspraken die we als onderdeel van de Regionale Energie Strategie Noord en Midden Limburg hebben gemaakt.

Naast het opwekken van duurzame energie vanuit een maatschappelijk en wettelijk perspectief, vinden we het ook belangrijk om al verder de toekomst in te kijken. Want met de opgave die we ons stellen voor 2030 zijn we er niet. Uitstel zal alleen maar voor meer druk op de opgave in de komende jaren gaan zorgen. Duurzame energie heeft de toekomst en zal meer en meer het gebruik van fossiele brandstoffen over nemen. Daarmee zullen de prijzen van fossiele brandstoffen gaan stijgen. Ook vanuit een betaalbare energierekening in de toekomst vinden we dat we nu aan de slag moeten met duurzame energie.

Gevraagd besluit

1. Kennis te nemen van het doorlopen participatietraject als onderdeel van de beleidsvorming van het Beleidskader “Zonne- en Windenergie gemeente Roerdalen 2021-2030”;
2. De ambitie vast te stellen minimaal 70% van het elektriciteitsverbruik in Roerdalen in 2030 duurzaam op te wekken;
3. Het beleidskader “Zonne- en Windenergie gemeente Roerdalen 2021-2030” vast te stellen.

Risico's

Zonne- en windprojecten raken het landschappelijke karakter Roerdalen

Het landelijke en natuurlijke karakter van Roerdalen is zonder twijfel een van de belangrijkste kernwaarden van onze gemeente. Initiatieven voor zon- en windprojecten leggen een claim op die kostbare ruimte. We willen er optimaal voor waken dat de kostbare ruimtelijke kwaliteit behouden blijft. Om die reden kent het beleidskader een zeer sterk ruimtelijk gedreven opbouw, waarin de kwaliteiten op Europees, Rijks, Provinciaal en lokaal niveau de basis vormen voor gebieden die we willen beschermen. Die gebieden hebben we 1 op 1 overgenomen om het landschappelijke natuurlijke karakter van Roerdalen in stand te houden.

Ook in gebieden waar geen officieel landschappelijk kwaliteitsniveau aan hangt zijn we uiterst voorzichtig. Ook het behouden en versterken van dit landschap is een belangrijk uitgangspunt bij de ontwikkeling van de initiatieven. In het beleidskader zijn strenge voorwaarden opgenomen en in de nader uit te werken beoordelingsmatrix wordt hier verder uitwerking aan gegeven.

Ten slotte brengen we met de opgave van maximaal 75 hectare een duidelijk plafond aan.

Externe investeerders gaan er met het rendement vandoor

In veel actualiteitenprogramma's is aandacht voor de inmenging van externe investeerders die de krenten uit de pap komen eten in verschillende Nederlandse gemeenten. De eigen inwoners

hebben daarbij het nakijken. Dat ondervangen we nadrukkelijk, door het belang van onze inwoners centraal te zetten. Zo zal iedere initiatiefnemer aantoonbaar moeten maken welke toegevoegde waarde zijn initiatief voor de inwoners en specifiek de direct omwonenden heeft. Daarnaast streven we naar minimaal 50% lokale en coöperatieve realisatie. Dit kan bestaan uit lokaal eigenaarschap, lokaal rendement, lokale afname, of een combinatie ervan. Bij de ontwikkeling van initiatieven is daarom noodzaak de omgeving in een zo vroeg mogelijk stadium van de planvorming te betrekken.

Duurzame energie is aan verandering onderhevig

De technologische ontwikkelingen in het opwekken van duurzame energie gaan snel. Wellicht dat er in de toekomst, naast zonne- en wind energie, andere vormen van het opwekken van duurzame energie ingezet gaan worden. We blijven de laatste ontwikkelingen en innovaties dan ook nauwlettend volgen. In 2025 evalueren we het beleid. Hoeveel duurzame energie wekken we dan inmiddels op? Hoeveel duurzame energie moeten we nog opwekken. Welke nieuwe technologische ontwikkelingen zijn er? En waar moet eventueel bijgestuurd worden?

Het elektriciteitsnetwerk raakt vol en de opgaves uit de RES tot 2030 lijken al behaald

In de regionale opgave die in de RES tot 2030 is opgenomen, wordt in hoog tempo invulling gegeven. Vanuit de RES heeft Roerdalen op korte termijn geen aangewezen opgave meegekregen. Ondanks dat willen we wel onze verantwoordelijkheid nemen en nu ruimte geven aan duurzame energie. De opgave vanuit de RES en onze eigen ambities stoppen niet in 2030, maar zullen richting 2050 nog groter zijn. Efficiëntere apparaten en besparing door bijvoorbeeld isolatie zullen het verbruik verminderen. Maar elektrisch rijden, koken en verwarming zullen per saldo voor een forse toename van de elektriciteitsbehoefte zorgen. Nu al ervaring opdoen zal ons daarbij helpen. Daarnaast levert het onze inwoners een duurzame energievoorziening op en daarnaast mogelijke andere voordelen.

Ook hebben we in beeld dat de capaciteit op het netwerk van Enexis en Tennet vol begint te raken. Voorlopig is er in onze gemeente nog wel enige ruimte. Door nu te handelen, kunnen we initiatieven verder helpen. We willen die dan ook zoveel mogelijk lokaal inzetten; duurzaam opgewekte energie in Roerdalen voor Roerdalen. Het beleidskader schept de voorwaarden hiervoor. We blijven in gesprek met de netwerkbeheerder over de ontwikkeling op langere termijn. Ook in RES verband wordt ingezet op investeringen en verzwaringen van het netwerk.

Toelichting

Het beleidskader "Zonne- en Wind energie gemeente Roerdalen 2021-2030" is in drie onderscheidende stappen opgesteld. Bij elke stap hebben we onze inwoners om input gevraagd. Dit hebben we ook gedaan bij u als gemeenteraad en bij externe organisaties zoals de LLTB en de Veiligheidsregio. Het participatietraject heeft ervoor gezorgd dat we vroegtijdig waardevolle inbreng hebben ontvangen. De opbrengst uit elke fase hebben we gebruikt om het beleidskader verder te ontwikkelen en toe te werken naar de volgende stap. In bijlage 1 vindt u de uitkomsten van het participatietraject met onze inwoners.

Ruimtelijk kader

We zijn trots op het afwisselende landschap en de rust en ruimte om te wonen, werken en recreëren. Het landschap speelt daarom een belangrijke rol bij de ontwikkeling van zonnevelden en/of windmolens. Met het beleidskader zorgen we ervoor dat het landschappelijke karakter van Roerdalen bij zon en wind ontwikkelingen beschermd en behouden blijft. Dit doen we door “uitsluitingsgebieden” te benoemen. Binnen de uitsluitingsgebieden zijn Zonne- en Wind ontwikkelingen niet gewenst. Dit zijn vooral gebieden die in het Europese, Rijks, Provinciale en gemeentelijke beleid staan opgenomen als gebieden met natuurlijke en landschappelijke waarden. Daarmee wordt circa 6.600 van de circa 8.900 hectare oppervlakte in onze gemeente uitgesloten.

De gebieden die over blijven zijn samen circa 2.300 ha groot en bieden daarmee voldoende ruimte om aan onze ambitie voldoen. Deze gebieden noemen we potentiegebieden. We staan in de potentiegebieden open voor initiatieven voor de aanleg van zonnevelden. Deze initiatieven worden via de uitgangspunten in het beleidskader en de nader te ontwikkelen beoordelingsmatrix nauwkeurig op kwaliteit getoetst. Zowel de beoordelingsmatrix als de procedure voor het indienen van initiatieven werken we dit voorjaar uit. We werken deze matrix uit in afstemming met de raadswerkgroep. Het college stelt de matrix vast.

Meinwegplateau, Leropperveld, Linnerveld

Voor de uitsluitingsgebieden en potentiegebieden hebben we via een objectieve en rechtlijnige methode de landschappelijke kwaliteiten in beeld gebracht. Daar komt uit dat het Meinwegplateau een uitsluitingsgebied is en het Leropperveld en Linnerveld potentiegebieden zijn. Op het Meinwegplateau is er voor een deel sprake van de landschapskwaliteit groenblauwe mantel en voor een deel van de kwaliteit natuurnetwerk en Natura 2000. In het Leropperveld en Linnerveld zijn we bekend met de geomorfologische eigenschappen van deze gebieden. Geomorfologische eigenschappen beslaan (vrijwel) het gehele gemeentelijke grondgebied. De eigenschappen maken geen onderdeel uit van Europese, Nationale, provinciale of lokaal vastgestelde landschappelijke kwaliteitskader die zijn vastgelegd in beleid. Om die reden is het Meinwegplateau uitgesloten en het Leropperveld en Linnerveld niet. De randvoorwaarden en de beoordelingsmatrix zullen ervoor zorgen dat het te ontwikkelen zonneveld past in de schaal, de sfeer en de maatvoering van het landschap waar het zonneveld deel van gaat uitmaken.

Vanuit de diverse discussies met interne en externe stakeholders zijn deze gebieden meermaals onderwerp van gesprek geweest. Vanuit de gehanteerde objectieve aanpak, komen we tot de indeling zoals in het beleidskader opgenomen. Vanzelfsprekend kan er voor een afwijkende indeling worden gekozen. Daarbij dient aangetekend te worden dat het bieden van mogelijkheden op de Meinwegplateau onder strenge voorwaarden mogelijk is. Het invulling geven aan die voorwaarden zal invloed hebben op de snelheid en doorlooptijd om initiatieven verder te brengen. Door het Leropperveld en Linnerveld tot uitsluitingsgebied te verklaren wordt de totale beschikbare oppervlakte kleiner om aan de opgave te voldoen. Daarnaast bestaat er kans op precedentwerking waar andere gebieden met geomorfologische waarden aanspraak op wensen te maken.

Windenergie

In de behandeling van de gemeentelijke begroting 2020-2024 van gemeente Roerdalen is het eerste idee voorgelegd om te onderzoeken of en hoe Roerdalen wil investeren in windmolens. Met als doel verder te verduurzamen en te renderen. De aankomende tijd wil gemeente Roerdalen deze vragen verder uitzoeken met u als gemeenteraad en onze inwoners. Windmolens hebben namelijk een grotere impact op de leefomgeving en leefbaarheid van de omgeving dan zonnevelden.

Dit proces begint met de vraag of het wenselijk is dat binnen de gemeentegrenzen van Roerdalen windmolens zullen verrijzen. Daarna komen de vragen over “hoeveel” en “waar”. Deze beantwoording van deze twee vragen zijn aan elkaar gekoppeld. Daarna komt aan de orde wie initiatief kan en mag nemen voor de bouw van windmolens.

Roerdalen is een groene gemeente met veel landschappelijke waarden. In het beleidskader worden de gebieden met een hoge landschappelijke waarden dan ook met de status uitsluitingsgebied beschermt voor zon-en wind ontwikkelingen. Tijdens verschillende bijeenkomsten is gesteld dat windmolens aangrenzend in buurgemeentes impact hebben op het weidse en landschappelijke karakter van Roerdalen. Met name op het Meinwegplateau. Afhankelijk van de impact van deze en te ontwikkelen molens op ons landschap zouden we wellicht het uitsluitingsgebied Meinwegplateau als potentiegebied willen overwegen. Deze overweging wordt in het proces wind verder onderzocht. Wel gaan we alvast van start met initiatieven voor zonnevelden. Voor nu is er voldoende ruimte om in de potentiegebieden zonnevelden te ontwikkelen. En om het plateau op de Meinweg voor nu als uitsluitingsgebied aan te wijzen.

Zonne-energie

Het is onze ambitie om in 2030 minimaal 70% van het elektriciteitsverbruik in Roerdalen in 2030 duurzaam op te wekken. Voor Roerdalen komt dit (gezien de huidige prognose) neer op 230 TJ aan op te wekken duurzame energie. Omgerekend hebben we hier circa 75 hectare zonneveld voor nodig. Onze voorkeur gaat uit naar Zon op dak, maar alleen met alleen zon op dak behalen we onze ambitie niet. We bieden daarom ruimte voor initiatieven voor zonnevelden. Deze initiatieven moeten aan de strenge voorwaarden in het beleidskader voldoen. We werken de strenge voorwaarden uit in een beoordelingsmatrix, zodat ze concreet worden. Aan elke van de voorwaarden wordt een waardering gehangen. Het initiatief dat de hoogste score haalt, kan het plan uitwerken en indienen. Hiervoor maken we een stappenplan met planning. Ook stellen we criteria op over de fasering en realisatietermijnen: een goede balans tussen voortvarend en beheersbaar.

De technologische en maatschappelijke ontwikkelingen rond duurzame energie gaan snel. Nieuwe toepassingen van technologieën zoals waterstof zijn in ontwikkeling. Ook biedt dit beleidskader ruimte voor initiatieven waarmee meer elektriciteit zal worden opgewekt. Het is van belang deze ontwikkelingen te monitoren en in de gaten te houden. Daarom maken we elk jaar de balans op waarbij we monitoren hoeveel zonne-energie we in Roerdalen op dat moment via dak en velden

opwekken. En hoeveel we de aankomende jaren dan nog op moeten wekken. Waar nodig sturen we bij. In 2025 wordt het beleid geëvalueerd.

Middelen

Zonneparken vallen onder de wet WOZ en zijn daarmee OZB-plichtig. Dit geldt op zijn minst voor de grond onder de panelen. Over de opstelling boven de grond lopen verschillende juridische zaken die we volgen. Naast de OZB-opbrengst zijn er leges verschuldigd. We zoeken hierbij naar de juiste balans tussen stimuleren en kostendekkend werken.

Planning en uitvoering

Als het beleidskader door u is vastgesteld volgen er drie concrete vervolgstappen.

1. Concretiseren strenge voorwaarden Zon;
2. Concretiseren procedure Zonnevelden;
3. Opstarten verkenning windenergie.

Ad 1 & 2

We werken de strenge voorwaarden uit in een beoordelingsmatrix, zodat deze concreet worden. Aan elke van de voorwaarde wordt een objectieveerbare waardering gehangen. De initiatieven die de hoogste scores behalen, worden in de gelegenheid gesteld het plan verder uit te werken. Hiervoor maken we een stappenplan met planning. We houden de mogelijkheid open dat er geen of nauwelijks projecten voldoende punten scoren om aan onze kwaliteitsnormen te voldoen. Op dat moment zullen we bezien of we de criteria moeten bijstellen. We kiezen hier voor kwaliteit boven snelheid.

We gaan ook criteria opstellen over fasering en realisatietermijnen: een goede balans tussen voortvarend en beheersbaar.

Evaluatie

In 2025 gaan we het beleid evalueren. Waar staan we op dat moment? Hoeveel duurzame energie wekken we op, welke nieuwe technologische ontwikkelingen zijn er en waar moeten we eventueel bijsturen?

Communicatie en participatie

Met dit beleidskader "Zonne en Wind energie gemeente Roerdalen 2021-2030" geven we invulling en uitvoering aan het Actieplan Duurzame Energie en de RES. Het biedt ons richting om keuzes voor initiatieven te maken. Een ervaren adviesbureau heeft ons geholpen bij de ontwikkeling van het beleidskader. We hebben een afgewogen proces met vele interne en externe afstemmingsmomenten doorlopen. Dat zullen we richting de uitvoering ook blijven doen.

We doen dit samen. Na vaststelling wordt het beleidskader op overheid.nl en conform de Algemene wet bestuursrecht bekendgemaakt in het elektronisch gemeentebblad

Om verder invulling te kunnen geven aan deze beleidskaders, is in de initiatieven verdere concretisering nodig. Die leggen we zoveel als mogelijk bij initiatiefnemers zelf neer. Natuurlijk houden we daar wel regie op, bijvoorbeeld via het genoemde beoordelingskader. Ten slotte zijn er ook externe aspecten die invloed hebben op de mogelijkheden tot realisatie, zoals netwerkcapaciteit. Hierover hebben en houden we contact met partijen zoals Enexis.

Sint Odiliënberg, 11 mei 2021

Burgemeester en wethouders van Roerdalen,

De secretaris,

De burgemeester,

J.J.W.M. L'Ortije

mr. M.D. de Boer-Beerta